

Frige de fem!

Thomas Widén

Från en Yoruba-församling i Nigeria till ett stort möte med människorättsorganisationer i Grekland: Över hela världen växer kraven på rättvisa för de fem kubanerna Antonio Guerrero, Fernando González, Gerardo Hernández, Ramón Labañino och René González. Inte minst i USA drivs arbetet intensivt för att informera allmänheten om fallet.

Samtidigt väntar nu (februari 08) alla på det utslag i appellationsdomstolen som kan komma när som helst. Efter hearingen i Atlanta 20 augusti förra året förklarade domarna att det mycket väl skulle kunna ta månader innan deras domslut kan presenteras. Och nu går fallet in i ett kritiskt läge och vi måste mobilisera för kravet på frigivning av de fem, omedelbart efter att Atlanta tillkännagivit sin dom.

För oavsett hur domen blir, kommer justitiedepartementet och åklagarna att försöka kvarhålla de fem i fängelsecellerna och de kommer att överklaga domen i varje del som går dem emot, precis som 2005.

Den absurda situationen som då uppstod får inte upprepas, framhåller *National Committee to Free the Cuban Five* i USA och *International Committee for the Freedom of the Cuban Five*. Efter det att domstolen upphävt samtliga domar och beordrat att en eventuell ny rättegång måste hållas på annan ort än Miami, kvarhölls de fem ändå i fängelse och efter förlängd betänketid för åklagarsidan tillmötesgick domstolen åklagarnas begäran att den med full besättning – tolv istället för tre domare – skulle ompröva sitt beslut. De fem, vilkas domar upphävts tvingades vänta ett helt år i fängelse på ett nytt utslag. Och när det kom i augusti 2006 innebar det att den tidigare domarepanelen kördes över. Med röstsiffrorna tio mot två beslöt att det förhållande att rättegången hölls i Miami inte medfört problem för rättvisans gång. Mot denna revidering reserverade sig de domare, Birch och Kravitch, som ingått i den tidigare panelen.

Det är naturligtvis av betydelse att den tredomarepanel som nu arbetar med fallet inkluderar dessa två Birch och Kravitch, som tidigare visat kurage och inte fallit undan för det politiska trycket. Å andra sidan betraktas den tredje domaren, William Prior, som närtstående Bush-regeringen så till den grad att hans utnämning energiskt motarbetades av demokraterna i kongressen.

Denna tredje runda i appellationsdomstolen handlar om alla de punkter som de fem har överklagat, förutom frågan om rättegångsplats. Den frågan avgjordes ju skandalöst nog till åklagarsidans fördel av tolvdomarepanelen 2006.

Nu gäller det alla åtalpunkter som konspiration i syfte att begå spioneri, underlåtelse att anmäla sin aktivitet till justitiedepartementet och förfalskning av identitetshandlingar. I Gerardo Hernández' fall även om den absurda åtalpunkten konspiration i syfte att begå mord av första graden. Guerrero, Hernández och Labañino nekar till konspiration i syfte att begå spioneri och försvaret har visat på frånvaron av varje tillstymmelse till bevis. Vad gäller de smärre brotten (falska identitetshandlingar och underlåtelse

att meddela justitiedepartementet att man i USA verkar som agent för annan stat) har de fem hävdat rätten att i formell mening bryta mot lagar avseende smärre förseelser, något som USA:s lagstiftning tillåter, då syftet varit att förhindra andra och grövre brott; i detta fall terroristbrott.

Men den nya domarepanelen ska också ta ställning till två former av rättegångsfel. Det handlar för det första om missbruk av en sekretesslag avsedd att tillämpas i fall där så kallade nationella säkerhetsintressen är berörda. Med en fullkomligt absurd tillämpning av denna lag undanhölls försvaret systematiskt omfattande bevismaterial.

För det andra begick åklagarsidan allvarliga fel när den under rättegången inför juryn vid upprepade tillfällen hetsade mot de fem utifrån påståenden som ”de har kommit till vårt land för att förstöra det”, och på så sätt hävdade att ett frikännande skulle vara en seger för en fiende vars mål var att ”förstöra USA”. I denna del samspelade åklagarsidan med hetsen från de i Miami mäktiga exilkubanska högerextremistiska grupperna.

Det utslag som tredomarepanelen kommer att presentera kan se ut många sätt. Om de finner att begångna rättegångsfel diskvalificerar rättegången i Miami kan de återigen beordra att en ny rättegång ska hållas. Då behöver de inte ha någon mening vad gäller åtalpunkterna. Men precis som 2005 innebär ett sådant beslut att alla domarna upphävs. De fem kommer att vara ”odömda” och därmed inte funna skyldiga till någonting. Normalt skall de då försättas på fri fot, men regeringen och åklagarsidan kommer att göra allt för att då frångå denna normala anständighet.

En annan variant är att de tre domarna går in på åtalpunkterna, och till exempel förklarar de fem oskyldiga till brott på alla, några eller någon av åtalpunkterna. De kan också gå in och ändra straffsatserna, som också överklagats. Men vilken variant eller kombination det än blir kommer regeringen och åklagarna att agera med egna överklaganden och politisk press. Kravet på omedelbar frihet för de fem terrorist-bekämparna måste alltså bli svaret från alla engagerade vänner av rättvisa, oavsett hur domen blir.

En parallell humanitär och rättslig skandal är USA-myndigheternas vägran att låta Adriana Pérez och Olga Salanueva, hustrur till Gerardo Hernández respektive René González, besöka dem i fängelserna. I dagarna har *The International Commission for the Right to Family Visits*, tillsammans med 100 kända intellektuella från 27 länder i ett öppet brev till Condoleezza Rice krävt att de ska få träffa sina män som de inte sett på nio respektive åtta år.